

Abstrakt

Název práce: Překladová čeština a její charakteristiky

Autor: Mgr. Lucie Chlumská

Katedra: Ústav Českého národního korpusu

Školitel: doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.

Abstrakt:

Ačkoli překladová literatura tvoří v českém prostředí více než třetinu knižní produkce, čeština v překladech doposud nebyla podrobena systematické kvantitativní analýze. Tato korpusovětranslatologická práce si proto vzala za cíl popsat charakteristické rysy překladové češtiny ve srovnání s češtinou v původně českých, nepřekladových textech. Analýza byla provedena na základě rozsáhlého jednojazyčného srovnatelného a synchronního korpusu Jerome, který byl sestaven přímo za tímto účelem. Zahrnuje beletrii i odbornou a populárně-naučnou literaturu a svým složením z hlediska zdrojových jazyků odráží reálnou situaci v ČR (převažují překlady z angličtiny). Inspiračním zdrojem práce se stal koncept tzv. překladových univerzálií, tj. údajných typických jazykových rysů, jež by měly být překladovým textům společné. Pozornost byla věnována především simplifikaci, konvergenci a obecným frekvenčním charakteristikám, vč. porovnání výskytu slovních druhů a typických n-gramů.

Výsledky zkoumání potvrdily, že překladová čeština se ve své podobě, jak se s ní setkává průměrný čtenář, v určitých aspektech skutečně odlišuje od češtiny nepřekladové: dochází v ní k simplifikaci i konvergenci a liší se i na úrovni konkrétních lexikálních vzorců. Neméně důležitým zjištěním však je, že rozdíly mezi překlady a nepřeklady nejsou příliš výrazné, což je patrné především v porovnání s výrazněji odlišnými výsledky u obou zkoumaných textových typů (beletrie a odborné literatury), jež jsou na základě zvolených testů mnohem lépe identifikovatelné.

Na základě provedených analýz tak lze konstatovat, že překladová čeština, jak je zachycena v použitém korpusu, vykazuje jisté specifické rysy; vzhledem k dostupnosti dat a složení korpusu však nelze s jistotou hovořit o univerzálních vlastnostech překladového jazyka. Výzkum tak rovněž poukázal na přednosti i nedostatky specifických korpusů používaných v translatologii a odhalil další možnosti výzkumu v oblasti překladové češtiny.

Klíčová slova: překladový jazyk, čeština, korpusová translatologie, překladové univerzálie, simplifikace, konvergence